

De Opstand der Visschers

door Eddy MASSCHALCK

In Oostende heeft iedereen wel eens gehoord van de fameuze vissersopstand eind 19de eeuw. Er werd toen een houtsnede gepubliceerd die ettelijke keren is nageschilderd. Men vond (vindt) kopieën in herbergen en in talrijke huizen van vissers.

Algemeen wordt aangenomen dat deze bekende houtsnede voor het eerst verscheen in Le Globe Illustré van 18 september 1887. De houtsnede verscheen echter al eerder, nl. op 3 september 1887 in de Engelse krant The Graphic.

Het gebeuren speelt zich af in het eerste handelsdok. De boot links is een Belgische vissersboot, deze rechts is de GY9 Violet (dus van Grimsby). Links de Burgerwacht die schiet op opstandige vissers. Daarachter een verontwaardigde menigte.

Even gedacht dat de gravure van Auguste Musin (zoon van de bekende schilder François Musin) zou kunnen zijn, want in die periode werkte hij o.a. voor de 'The Graphic'. Maar nee, de tekening is gesigneerd I.R.B.

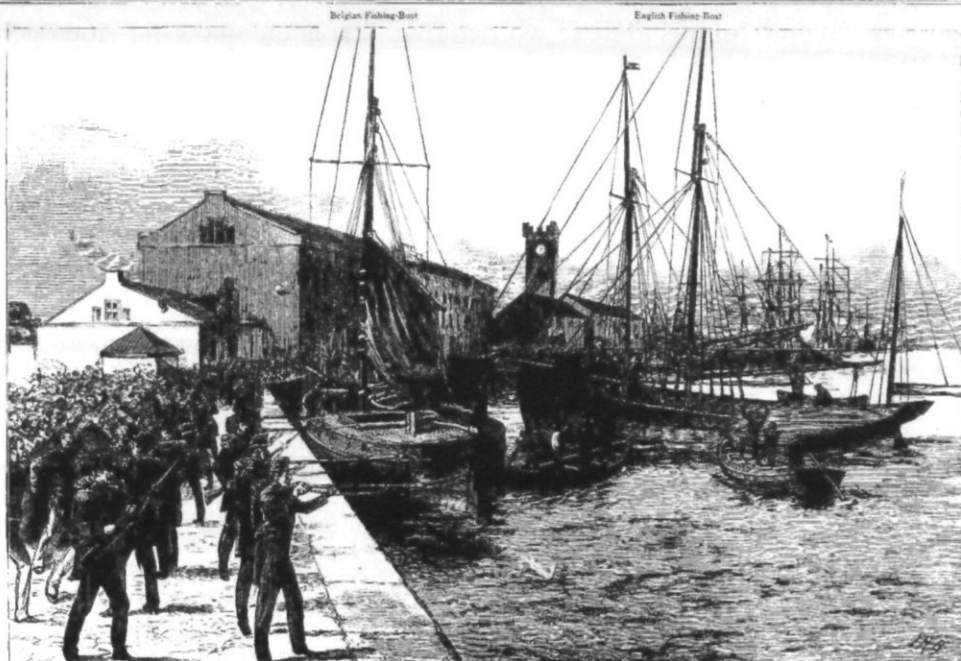
THE GRAPHIC

AN ILLUSTRATED WEEKLY NEWSPAPER

No. 427.—VOL. XXVI.
Registered as a Newspaper.

SATURDAY, SEPTEMBER 3, 1887

WITH EXTRA SUPPLEMENT [PRICE SIXPENCE
By Post Sixpence Halfpenny]

*Belgian Fishermen going to Attack the English Fishing-Boat
The Riot between French and English Fishermen at Ostend
The Civic Guard firing on the Rioters*

Oorzaken van de opstand

Dat de Engelsen er vlug bij waren is niet te verwonderen, ze waren op verschillende manieren betrokken. De belangrijkste oorzaken van de opstand, met betrekking tot de Engelsen, waren:

- Technische voorsprong van de Engelsen door het gebruik van stoomsloepen
- Belgische rechtbanken oordelen meestal in het voordeel van Engelse reders
- Onze vissers worden benadeeld bij de verkoop op de Engelse markt

Er is echter ook een zeer belangrijke oorzaak aan Belgische kant:

- De zware uitbuiting van onze vissers door onze reders....

De zware uitbuiting van onze vissers door onze reders

In de Vooruit van 25/8/1887 lezen we '*Geene werklieden die ongelukkiger zijn en meer uitgebuit worden dan de visschers*'.

In de periode van het gebeuren zijn er in Oostende ongeveer 1200 vissers en 15 reders die beschikken over 190 sloepen. De toestanden in het vissersmilieu zijn ronduit schrijnend. Er is uitbuiting, armoede, alcoholisme, analfabetisme, ellende.... Gezinnen van 10-12 personen op 1 of 2 kamers zijn geen uitzondering.

Het toenmalige inkomen van de vissers kan men o.a. afleiden uit artikels in de Vooruit van 25 en 29/8/1887. Om te beginnen, vissers hebben geen vast loon. Ze worden alleen betaald als ze vissen. Dus storm, werkonbekwaamheid, feestdagen... betekent... geen inkomen. Pensioen... onbestaand. Het inkomen van de vissers wordt ongeveer als volgt berekend. Als een sloep terugkeert van de visvangst zijn ze, als het weer goed is, ongeveer 7 à 8 dagen op zee geweest. Wanneer bv. de wind verkeerd zit, kan de tocht veel langer duren. Een goede vangst wordt verkocht voor ongeveer 500 frank. De reder begint met sleep-, mijn-, ijs- en andere kosten af te trekken, voor ongeveer 200 frank. Van de resterende 300 frank gaat er nog eens 15% af voor de sleet aan het vaartuig, koorden, enz. De netto-winst na aftrek van die gepeperde kosten is dus 225 frank. Een sloep is over het algemeen bemand door een stuurman, vier matrozen en een kajuitjongen. De stuurman krijgt ongeveer 7% van de netto-winst, de matrozen 5%, de jongen 3%. Gemiddeld is dat ongeveer 11,25 frank voor een week noeste en gevaarlijke arbeid in wind en regen. Blijft over voor de reder, die ondertussen vrij comfortabel thuis gebleven is, $225 - 72 = 153$ frank of het equivalent van 14 matrozen. Bij slechte vangst blijft er voor de vissers nog veel minder over.... En als de boot met man en muis vergaat, dan wordt de reder vergoed door de verzekering. De vissersfamilie krijgt ...niets.

In die periode hebben de vissers ook geen enkel gewicht in de politiek. Toen was er nl. nog het cijnskiesrecht, alleen voor mannelijke burgers. Dus enkel burgers die een bepaalde hoeveelheid cijns betalen hebben stemrecht... Het algemeen meervoudig stemrecht voor mannen wordt in 1893 ingevoerd (sommige mannen hebben dan dus meer dan 1 stem).

Geen wonder dat de vissers in opstand komen....

Technische voorsprong van de Engelsen door het gebruik van stoomsloepen

Sinds 1884 konden Engelse vissers aan de slag met stoomsloepen. Hierdoor konden ze niet alleen meer vangen, maar ook tijd winnen in het bereiken van de kust en dus van de markt. Ook in Oostende brachten ze hun goedkopere vis naar de markt.

De Vooruit van 25/8/1887 schrijft hierover: '*De scheepsreders hebben onze visschers altijd uitgezogen tot op het been en hoegenaamd niet vooruitgezien dat de engelsche visschers altijd*

sloepen in zee hebben vol visch en andere sloepen, die gestadig deze drijvende magazijnen ontlasten om de vracht naar onze visschershaven te komen verkoopen. Zoo hebben de engelsche visschers een gestadig voordeel'.

In de Vooruit van 26/8/1887: *'De Toekomst der Visschers. Deze toekomst is treurig! ... zoo zullen al de kleine sloepen verdrongen worden door de stoomsloepen. Wel heeft men nog slechts weinig stoomsloepen op de vischvangst uitgezonden, ... Door den stoom zijn zij onafhankelijk van den wind, kunnen dus de beste plaatsen uitkiezen en verliezen minder tijd met er heen te reizen. Zij besparen door hunne korte thuisreizen veel geld aan ijs, en hun visch, langer goedblijvende, haalt hoogere prijzen op de mink. Men kan dus zeker zijn, dat het aantal stoomsloepen bij visscherij snel zal toenemen, vooral als de reeders het geluk (!) hebben, dat vele oude vaartuigen verongelukken....'*

De eerste Oostendse stoomtreiler was de *O.71 - Prima*, eigendom van de gebroeders Dossaer. De treiler was gebouwd in Schotland en kwam voor het eerst Oostende binnenvaren op 2 april 1884. Gezien de interessante vangsten werd al spoedig een tweede stoomtreiler in de vaart genomen, nl. de *O.122 - Franco -Belge*, eveneens gebouwd in Engeland.

Ook de fameuze Oostendse gebroeders Degrave beschikten al in 1885 over een stoomboot voor visvangst, nl de 'Degrave'. Op een avond in 1886 breekt er echter brand uit aan boord van de 'Degrave'. De brand is niet meer te blussen. Vanop een reddingssloep zien ze hun stoomboot in de golven verdwijnen... Geruchten doen de ronde dat ze hun schip zouden in brand gestoken hebben om de verzekeringspremie op te strijken....

Belgische rechtbanken oordelen meestal in het voordeel van Engelse reders

Op 6 mei 1882 was tussen de 'Engelse Koningin, de Duitse Keizer, de Koning van Pruisen, de Koning der Belgen, de Koning van Denemarken, de President van de Franse Republiek en de Koning der Nederlanden', de Conventie van Den Haag afgesloten. De Conventie was bedoeld om een regeling te treffen betreffende het vissen in de Noordzee buiten de territoriale wateren. Artikels 14, 17 en 19 bevoordelen de drijfnetvisserij ten nadele van de boomkorvisserij...

Art 14: Tussen zons- ondergang en -opgang zal men niet ankeren op gronden waar drijfnetvisserij aan de gang is.

Art 17: Er zal niet gevist worden op gronden waar drijfnetvisserij aan de gang is.

Art 19: Boomkorvissers zullen al het nodige doen om schade aan drijfnetten te verhinderen. Bij schade zal de verantwoordelijkheid bij de boomkorvissers liggen, tenzij ze kunnen bewijzen dat het niet hun fout was.

Art 36: In geval van schade of verlies veroorzaakt door vissers van een bepaalde nationaliteit aan vissers van een andere nationaliteit, zal het gerecht van het land van de veroorzaker de zaak behandelen.

Het resultaat was dat Oostendse vissers, die meestal boomkorvissers waren, tussen oktober en januari uitgesloten werden op bepaalde visgronden, ten voordele van Britse en Nederlandse drijfnetvissers.

Het Handelsblad van Antwerpen van 25/8/1887 schrijft:

' Volgens het bulletijn der Handelsvereniging te Oostende worden de bepalingen der overeenkomst van 1882, op een stoute manier door de Engelschen miskend. Behalve de verklaringen onzer visschers, opzichts de begane overtredingen door de Engelschen, heeft de aviso (visserijwachtschip, een zeilstoomboot) 'Ville d'Anvers', van 24 november 1886 tot 25 januari 1887, niet minder dan 82 overtredingen, van den kant der Engelschen opgeteekend. 82

overtredingen in twee maanden, en dit door één enkelen kruiser opgeteekend, is een overgroot getal. Hoeveel overtredingen moeten er dan gepleegd worden op andere plaatsen, waar die ééne kruiser niet tegenwoordig is? Nog schooner: geen enkele veroordeling werd door de engelsche tribunalen tegen engelsche visschers uitgesproken, ofschoon de aanklacht gedaan werd, terwijl integendeel de belgische tribunalen onze nationalen voor het minste feit streng veroordeelden.'

De beter uitgeruste Engelse vissers dienden inderdaad regelmatig klacht in tegen de Vlaamse vissers. Langs diplomatieke weg kwamen die klachten terecht bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge die zeer dikwijls recht sprak ten voordele van de Britse vissers.

In 1886 werden tien reders van sloepen vervolgd waarbij slechts één vrijspaak werd genoteerd. In augustus van 1887 waren er dit jaar te Brugge al zesentwintig processen gevoerd waarbij slechts drie reders buiten vervolging werden gesteld!

De Vooruit van 26/08/1887 schrijft: *'Sedert eenigen tijd waren de Belgische visschers zeer verbitterd op de engelschen. De veroordeelingen tegen onze visschers bij de laatste geschillen in de Noordzee uitgesproken, zijn niet vreemd aan de verbittering.*

Wel twintigmaal werden oostendsche visschers door den vrederechter vrijgesproken, maar in beroep door de correctionele rechtbank veroordeeld voor geschillen in de Noordzee.

Het belgisch gerecht beschermt ons niet meer, zeggen de Belgische visschers; als eene engelsche net wordt afgesneden zijn het de Belgen die men beschuldigt; als er averij aan een engelsch schip komt, wordt de schuld gelegd op een belgisch schip. De Engelschen beschuldigen de Belgen van al de misdrijven die in zee gepleegd worden. Het is nog niet lang geleden dat een engelsche visscher kwam klagen dat zijne netten afgesneden waren door een oostendsch schip, terwijl dit schip in de haven lag den dag dat de netten waren afgesneden.'

Onze vissers worden benadeeld bij het verkopen op de Engelse markt

Handelsblad van Antwerpen 25/8/1887: *'Terwijl de Engelsen hier hunnen visch gauw en ruim op de markt brengen zonder eenen centiem inkomrecht te betalen, eischt Engeland 10 p.c. als de Oostendsche visscher op de engelsche markt verschijnt en Frankrijk 16 p.c.'*

De Vooruit van 26/08/1887 voegt er aan toe: *'In Engeland wordt de Belgische visch na den engelschen visch verkocht, terwijl men te Oostende den belgischen en den engelschen visch tegelijk verkoopt.'*

Tijdens een vergadering van de Handelskamer te Oostende op vrijdag 26 augustus, wordt voorgesteld om bij ons eerst de Belgische en pas dan de vreemde vis te verkopen. Een ander voorstel is om hogere rechten te betalen in de mijn voor vis door vreemden aangevoerd, maar dat laatste kan alleen door hogerhand worden beslist.

DE OPSTAND

Naargelang de bron wordt het verloop van de feiten wat anders voorgesteld, zelfs in bronnen van die tijd. In grote lijnen speelt zich in die dagen ongeveer het volgende af:

Maandag 22/8/1887

Het toeristische seizoen loopt op zijn einde.

Die maandagmorgen was er grote aanvoer van zoute vis. De prijs daalt sterk. Oostendse vissers willen de verdere verkoop beletten. De sfeer wordt grimmig. Later die dag komen er nog drie Britse boten binnen in het eerste handelsdok, nl. de zeilvissloep Express, de kotter GY9 Violet en het stoomvissersschip Lamberton. Het is de bedoeling dat zij hun vangst de volgende dag zullen

verkopen. De vis zal aan wal verkocht worden in opdracht van de Oostendse visgroothandelaar en reder Louis Dossaer. In de herbergen besluiten de Oostendse vissers echter het lossen te beletten.

Dinsdag 23/8/1887

Vooruit 26/8/1887: *'De engelsche steamer had dinsdag 1800 manden visch aan boord en een kotter van Grimsby had ook eene aanzienlijke lading. Het schijnt dat die schepen visch aanbrachten, die in eene vreemde haven gekocht was en dat zij, vischtuigen hebbende, niet aanzien worden als handelsschepen, maar als visscherssloepen, en diensvolgens vrij zijn van het betalen van verscheidene rechten. Die visch kon dus in mededinging met den belgischen visch verkocht worden.'*

Het lossen van de Lambertton begint om zes uur. Er staan een vijftigtal bennen op de kaai. Plots verschijnen een dertigtal woedende Oostendse vissers die pogingen ondernemen om het lossen te beletten. De vissers gooien enkele manden terug aan boord. Andere manden worden leeggegooid, de vis wordt vertrappeld of in het dok gegooid. De enige aanwezige politieagent waarschuwt de adjunct-politiecommissaris. Hij komt ter plaatse met een tweede agent. Zij proberen de menigte, ondertussen aangegroeid met tientallen vissersvrouwen en nieuwsgierigen, op afstand te houden. Maar de menigte blijft maar groeien. De adjunct-politiecommissaris krijgt bijkomende versterking. Rond 8.30u zijn er al vijftien politieagenten en drie gendarmen ter plaatse. De gendarmerie is ondertussen ook hulp gaan vragen in Brugge, Blankenberge en Oudenburg.

Als rond 9.00u ook een ander Engels schip zijn lading aan wal wil zetten, verplaatst het tumult zich naar daar. De politiemacht verplaatst zich mee. De Lambertton blijft onbewaakt achter. Enkele vissers maken van de gelegenheid gebruik om de Lambertton te bestormen. De stuurman wordt gekwetst. Twee actievoerders worden aangehouden, maar zij worden bevrijd door hun kameraden.

Een wagen met vis van de Lambertton wordt, vergezeld van politie en gendarmes, naar de vismijn gebracht. De vismijn, in de volksmond 'de Cirk', was een cirkelvormig gebouw, in gebruik sinds 16 februari 1879 en in 1885 vergroot. De vissers worden van de kar weggehouden door dreiging met sabels en bajonetten. Er komt een tweede kar binnengereden met vis van de Lambertton. Commissaris Tilkens laat de mijn ontruimen en sluiten. De vissers trekken nu in stoet rond de vismijn.

Een derde kar wordt aangevoerd. Handelaar Louis Dossaer provoceert de betogers door te roepen dat er nog meer vreemde vis zal komen. De menigte ontsteekt in woede. Er beginnen zware schermutselingen. Politie en gendarmen worden bekogeld met vis, manden en stenen. De ordehandhavers moeten zich terugtrekken. Rijkswacht-commandant François en een gendarme schieten in het volk. Er zijn verschillende gekwetsten, o.a. visser F. Haeghers die ernstig gekwetst wordt door een sabelslag op het hoofd. Een andere visser, J. Allaert, wordt geraakt door een bajonetsteek in de zijde. Een 27-jarige visser, J. Dewaeyer, is door een kogel in de borst getroffen en zal later overlijden. Op zijn sterfbed huwt hij zijn partner die in verwachting is van een tweede kind.

Dossaer krijgt politiebescherming om naar zijn woning in de Kaaistraat te gaan. De uitdagende taal die hij gebruikte resulteert erin dat een groep van 3 - 400 mannen en vrouwen naar de woning van Dossaer trekken. De kantoren op de gelijkvloerse verdieping worden kort en klein geslagen. Tijdens een huiszoeking bij Dossaer vindt men een revolver en patronen. Hij zal later beboet worden voor onwettig wapenbezit.

Kort na de middag verschijnt de lokale Burgerwacht, 200 man sterk, die door burgemeester Janssens was opgeroepen. Ook de rijkswachters uit Brugge, Blankenberge en Oudenburg zijn aangekomen.

Ondertussen is de Lambertson, voor alle veiligheid, dichterbij het politiebureau van het Hazegras aangemeerd. Men maakt aanstalten om het verder te lossen. De massa overrompelt de Burgerwacht en gooit met stenen naar het schip. De Lambertson wijkt uit naar het midden van het dok. De schipper krijgt een telegram waarin hem bevolen wordt terug naar Engeland te komen. Hij beslist om bij valavond Oostende te verlaten. Ondertussen komt er nog een Brits vissersschip de haven binnen. Van op het staketsel wordt het schip met stenen bekogeld. Het maakt rechtsomkeer.

s'Avonds lopen vissers al zingend door de straten. De Burgerwacht wordt naar huis gestuurd. Politieagenten en gendarmes patrouilleren in de stad.

Woensdag 24/8/1887

Reeds om 5u30u zijn de Burgerwacht, drie compagnies infanteristen en de artillerie-afdeling, onder de wapens. De helft wordt bij de vismijn opgesteld, samen met gendarmerie. De andere helft wordt naar de kaai gestuurd om het lossen en het vervoer naar de vismijn te beschermen.

De Burgerwacht of 'garde-civique' is van liberale signatuur. Zij oefenen op zondagmorgen (wat de kerkelijke overheid mishaaft) en worden door de bevolking als zondagssoldaten bestempeld. Het gebrek aan discipline is legendarisch.

Rond 6u maakt men aanstalten om de Violet te lossen. Naast de Violet liggen de Express en de O.101 République. Een veertigtal vissers proberen het lossen van de vis te beletten. De verhouding tussen Burgerwacht en vissers is zeer gespannen. De bevelhebber van de Burgerwacht probeert te onderhandelen. Een vijftigtal vissers springen op de République en de Express. Ze worden verzocht terug aan wal te komen. Zij antwoorden "*dat zij seffens zouden gehoorzamen als hun de verzekering zou gegeven worden dat de Engelse vis niet zal verkocht worden*". Ze maken de Violet los van de kaai en laten ze naar het midden van het 1ste handelsdok drijven. Andere Oostendse sloepen komen hulp bieden aan de opstandelingen. Er worden weer manden met vis leeggegooid.

Meer dan een uur probeert politie-commissaris Tilkens de opstandelingen te overhalen om de schepen terug aan de kant te brengen. De vissers weigeren. Zij drijven de spot met de Burgerwacht. '*Schiet als ge durft, we moeten toch kreperen van de honger.*' De Burgerwacht schiet twee keer in de lucht. Het is 8.30u. De vissers ontbloten hun borst en roepen: '*Schiet als ge durft, zondagssoldaten.*' Tot hun grote verbazing wordt er een salvo op hen gericht. Er vallen twee doden: Charles Wauters, 25 jaar, getroffen in het voorhoofd aan boord van de République, en Jean Verhulst, 37 jaar, patroon van de O.151, getroffen in het gezicht, aan boord van de Express.

Er zijn verschillende gekwetsten, zowel onder de opstandelingen als onder de toeschouwers, onder meer de vissers C. De Graeve, 49 jaar, gekwetst aan de kuit; P. Jooris, ernstig gekwetst aan het hoofd; A. Van Waterghem, 15 jaar, ernstig gekwetst aan de heup; J. Pharazijn, gewond aan de knie; Bouckenaere, gewond aan het hoofd; C. Lenaerts, lossers, 17 jaar, schot in het been. Visser P. Everaert zal op 31 augustus overlijden tengevolge van zijn verwondingen.

De Burgerwacht wordt naar huis gestuurd en vervangen door in Oostende gelegerde soldaten, versterkt door twee eskadrons uit Brugge. Politieagenten, gendarmen, soldaten en jagers te paard doorkruisen de stad. Soldaten bewaken het dodenhuis waar de lijken liggen. Alle herbergen in het visserskwartier moeten gesloten blijven. Alle samenscholingen van meer dan vijf personen zijn verboden. Op alle vaartuigen is de vlag halfstok gehesen. De Violet en de Express verlaten de haven. Negen mensen worden naar de gevangenis van Brugge overgebracht.

De doodzieke burgemeester Karel Janssens (die op 4 september zal overlijden), de plaatselijke commandant en opperbevelhebbers van de Burgerwacht hebben in de namiddag een onderhoud met koning Leopold II die op dat ogenblik in Oostende verblijft.

Gans de nacht staat het visserskwartier in rep en roer. Er wordt nog steeds flink gevochten en met stenen gegooid. Op verschillende plaatsen houden de vissers zitstakingen. De straten van de binnenstad, zoals Sint-Paulusstraat, Kerkstraat, Kaaistraat, Wapenplein en Kapellestraat worden afgezet.

Donderdag 25/8/1887

De vissers zijn kalmer geworden. Negen gevangen genomen vissers worden s'morgens vroeg naar de gevangenis van Brugge overgebracht. Zij zijn vergezeld van een groot aantal gendarmen. De bemanning van schuiten die binnenvaren, worden op de hoogte gebracht van de gebeurtenissen. Ook zij hijsen onmiddellijk de vlag half top. Alle vissers weigeren in zee te steken. De aviso, bestemd om de visserij te beschermen, ligt werkeloos in het tweede dok.

De Engelse regering heeft zich bij onze regering beklaagd over de onlusten. Onze minister van buitenlandse zaken heeft geantwoord dat de Engelsen zullen beschermd worden en dat zij schadeloosstelling mogen eisen.

Vrijdag 26/8/1887

De begrafenis van de 2 neergeschoten vissers, Verhulst en Wauters, begint om 8 uur s'morgens. Op alle sloepen hangt de vlag halfstok. De begrafenisstoet vertrekt aan het dodenhuis (hoek Leffingestraat - Edith Cavellstraat) richting Grote Kerk. Na de dienst wordt de stoet gevormd door een persoon met vaandel, vervolgens een dubbele haag van vissers met daartussen een groep scheepsjongens die een kroon dragen, dan een meisje met een bord waarop staat: '*Gans Oostende betreurt uw droevige dood*', dan de kisten gedragen door vissers gevolgd door de zwaar aangeslagen families. Ten slotte nog een grote groep vissers, reders, notabelen en autoriteiten. Op de begraafplaats te Mariakerke nemen deken Decannière en Paster Pype het woord. De menigte moet tot kalmte worden aangemaand.

Die dag worden nog een tiental aangehouden personen naar Brugge overgebracht. De vissers weigeren op zee te gaan zolang ze niet vrijgelaten worden.

Zaterdag 27/8/1887

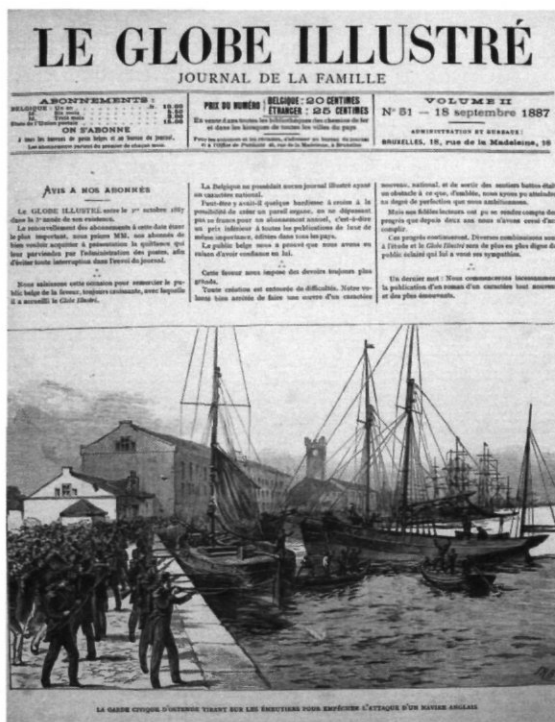
Alle gevangenen worden vrijgelaten.

Woensdag 31/8/1887

Er is een nieuw incident. De Engelse zeilsloep Blue Bell wil een lading vis lossen. Jongeren, geholpen door vissersvrouwen, bekogelen het Engels schip met stenen. De kapitein vindt het geraadzamer naar Engeland terug te keren.

Zaterdag 3/9/1887

Die dag verschijnt de hoger vermelde houtsnede in de Engelse krant 'The Graphic'.

La garde civique d'Ostende tirant sur les émeutiers pour empêcher l'attaque d'un navire Anglais

Nadien

Het protest wordt door verschillende kunstenaars afgebeeld. De illustratie van de Globe Illustré werkt hierbij inspirerend. Veel zulke schilderijen en prenten worden aangetroffen in de huizen en de herbergen van de vissers.

Door de explosie van geweld komen de beleidsmensen tot het besef dat er iets moet gedaan worden voor die hardwerkende maar straatarme, kroostrijke vissersgezinnen.

Paster Pype, aalmoezenier van de vissers, nog maar een jaar in dienst, start nog in hetzelfde jaar een steunfonds voor wezen en weduwen van de neergeschoten vissers. In 1888 sticht hij zijn visserijschool 'St. Andreas' in de Wellingtonstraat.

Op 21-24 februari 1888 wordt de vissersopstand voor de Correctionele Rechtbank van Brugge behandeld. De zaak wordt uitgesplitst in 3 verschillende delen:

- 1) Het beletten van de verkoop van Engelse vis op 23 augustus 1887. In die zaak zijn er 59 beschuldigen, 12 worden vrijgesproken.
 - 2) Het bezetten van de Engelse sloep Violet op 24 augustus 1887. In die zaak zijn er 28 beschuldigen, 10 worden vrijgesproken.
 - 3) De vernielingen bij vishandelaar Dossaer. Hier zijn 17 beklaagden, 1 wordt vrijgesproken.
- Voor de aanval op de Engelse sloep Blue Bell op 30 augustus, worden 5 personen veroordeeld. Voor andere zaken in verband met de onlusten worden nog 5 personen veroordeeld.

De pleidooien van de advocaten worden in het Frans gehouden, nadat alle beschuldigen zijn weggestuurd door de Voorzitter van de Rechtbank. De Rechtbank houdt weinig of geen rekening met verzachtende omstandigheden. Er worden ook geen vragen gesteld over het bewust en gericht

met scherp schieten door de Burgerwacht. Ook aan herhaaldelijke wijzigingen van de verklaringen door leden van de ordediensten wordt weinig aandacht besteed.

In totaal worden 77 arme, eenvoudige vissers en werklui veroordeeld. Sommigen vissers krijgen voor verschillende feiten een veroordeling. De gevangenisstraffen lopen op tot vier maanden en zware geldboeten. In totaal worden 41 maanden gevangenis opgelegd en 3331 frank boetes. Vishandelaar Dossaer krijgt een boete van 200 frank voor verboden wapendracht.

James Ensor reageert met een striemende aanklacht tegen de onderdrukking van het gewone volk door magistratuur en klassenjustitie. In 1888 tekent hij 'De Staking' (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen, gekleurd potlood). In 1892 schildert Ensor 'De Gendarmes' (MuZEE, Oostende), gebaseerd op een ets van 1888 (Museum voor Schone Kunsten, Gent).

Pas op 25 april 1896 komen de Engelsen voor het eerst terug naar Oostende om vis te verkopen.

Na de gebeurtenissen beginnen stoomboten meer algemeen hun intrede te doen in de Oostendse visserij. Dat is o.a. te zien op de mooie kleurenlitho van de bekende kunstenaar H. Cassiers, daterend begin 20ste eeuw. (Cassiers tekende o.a. ook affiches voor de Red Star Line)

Bronnen

Er is al heel wat gepubliceerd over de Opstand. Voor dit artikel werd er vooral geput uit volgende bronnen:

- Vooruit, 25-31 augustus 1887. KBR
- Handelsblad van Antwerpen, 25 augustus 1887. KBR
- L'Echo d'Ostende, 28 augustus 1887. <http://god.biboostende.be/>
- The Graphic, 3 september 1887
- Le Globe Illustré, 18 september 1887
- R. Desnerck: De Oostendse visserij (Brugge, 1986), p. 35.
- R. Jansoone: Op Themis bankje: de gerechtelijke nasleep van de vissersopstand van 1887, in: De Plate; 2006, p. 257-262, 325-332.
- Flor Vandekerckhove: De Oostendse vissersopstand van 1887, in: Het Visserijblad; 2011/78.
- Redgy Ferrier: De visserijopstand augustus 1887 te Oostende.
- <http://www.oostendsenostalgie.be/?p=904>
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Vissersopstand>